

HOMILIE

Mgr. J.H.J. van den Hende

Bij het 60-jarig jubileum van het bisdom Rotterdam

Zaterdag 6 februari 2016, HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal Rotterdam

Jezus Sirach 50, 22-24

1 Korintiërs 1, 3-9

Johannes 15, 9-17

Broeders en zusters in Christus, vandaag mogen we markeren dat het bisdom Rotterdam zestig jaar bestaat. ‘Zestig jaar, is dat de moeite waard om te vieren?’ was de eerste reactie van sommigen. ‘We hebben vijftig jaar groots gevierd. Honderd jaar zou pas wat zijn.’

Zestig jaar is een tijdsspanne die in de geschiedenis van de Kerk geen lange periode is. Toch is zestig jaar wel een hele tijd wanneer je erover nadenkt in relatie tot een mensenleven. Veel mensen bereiken de leeftijd van zestig niet door hongersnood en dorst, oorlog en geweld. Er zijn hele streken waar nog nooit vrede is geweest gedurende zestig jaar. Zestig jaar is zelfs zoveel, dat een Eerste Wereldoorlog en een Tweede Wereldoorlog erbinnen kunnen vallen.

Elk jaar dat we van de Heer krijgen, zijn er ups en downs, kan er sprake zijn van teleurstellingen, van groot verdriet en van vreugde. Zestig jaar geleden mochten we als bisdom beginnen. In 1955 al werd door paus Pius XII bekend gemaakt dat er twee nieuwe bisdommen zouden komen in Nederland. Het noorden van het land kreeg het bisdom Groningen. En hier ontstond het bisdom Rotterdam uit het bisdom Haarlem.

In 1956, op twee februari, zijn beide bisdommen gestart. De nieuwe bisschoppen kwamen pas later. Eerst waren de bisschoppen van de oudere bisdommen Utrecht en Haarlem nog administrator van de nieuwe bisdommen. Maar in mei 1956 werden de eerste herders voor de twee nieuwe bisdommen gewijd (de wijding van Mgr. Jansen tot bisschop van Rotterdam was op 8 mei 1956).

Als ik u de indeling van het bisdom in provincies en landstreken schets, zou u de indruk kunnen krijgen dat een bisdom op de eerste plaats een territorium is dat je geografisch zo aan kunt wijzen. Maar een bisdom is niet primair een vast omschreven gebied, of een bepaalde cultuur. Het Tweede Vaticaans Concilie omschrijft een bisdom op de eerste plaats als een gedeelte van het volk van God: ‘portio populi Dei’ (CD 10). Het Vaticaans Concilie vermijdt daarbij het woord ‘pars’, in de zin van: een stukje.

Een bisdom is een gedeelte van het volk van God. En dat maakt een bisdom automatisch tot een netwerk van mensen die in het geloof verenigd zijn rond de ene Heer. Een netwerk dat midden in de samenleving staat en verbindingen aangaat met mensen met wie ze op mogen trekken. Paus Paulus VI heeft de Kerk wel gekarakteriseerd als een ‘netwerk van liefde’ met als opdracht om onze bijdrage te leveren aan een beschaving van liefde in de hele wereld.

Een netwerk van liefde, verbonden met Jezus die in het evangelie (Joh. 15, 9-17) tot zijn leerlingen zegt: ‘Blijft in mijn liefde.’ Nu wij vandaag zestig jaar bisdom markeren, moeten we erkennen dat je in zestig jaar ook uit de bocht vliegt, dat er dingen zijn die niet getuigen van de liefde van Christus. Hoe we met elkaar omgaan, hoe parochies soms met elkaar kunnen concurreren en ook de zonde van het seksueel misbruik van minderjarigen en onze omgang daarmee maken deel uit van onze geschiedenis.

Moeten we dan zeggen: dat netwerk van liefde is te hoog gegrepen? Als we dat zouden denken, moeten we beseffen wat Paulus zegt in de eerste lezing (1 Kor. 1, 3-9). Hij zegt: het netwerk van liefde is niet alleen van mensen, maar verbonden met Jezus Christus die ons doet standhouden tot het einde. Jezus is Gods Zoon die de liefde ten volle heeft voorgeleefd, die is gestorven aan het kruis, die opstond uit de dood en die geen verwijten maakte maar zei: ‘Vrede zij u’ (cf Joh. 20, 20).

Het netwerk van liefde wordt geïnspireerd door de heilige Geest wiens werkzaamheid zichtbaar wordt waar eensgezindheid is, waar vergeving tot stand komt, waar mensen voor elkaar kunnen buigen en elkaar kunnen dienen.

Netwerk van liefde zijn is een opdracht om steeds opnieuw ter hand te nemen als opdracht van de Heer. We zijn een bisdom naar Gods hart, naarmate het getuigenis van Christus bij ons ingang vindt (1 Kor. 1, 5-6). Als we niet kijken naar de gezindheid van zijn hart, gaan we niet zijn weg. En als we niet zijn levensweg goed in ons hart prenten en bewaren (cf Lc. 2, 51), zijn we niet in staat zijn woord te verkondigen en in zijn liefde te blijven.

We zijn als bisdom (als plaatselijke kerk rond de bisschop) niet zomaar een onderdeel van de wereldwijde Kerk van Christus, maar een gedeelte waarin alles mag gebeuren wat ons in kracht van de heilige Geest tot Kerk maakt: allereerst het vieren van de eucharistie als bron en hoogtepunt en van de andere sacramenten: liturgie. Het geloof doorgeven in verkondiging van het evangelie: kerugma, waarbij -onder meer in catechese- de voortgang van het geloof gepaard moet gaan met solidariteit tussen de generaties. En ten derde dat we als netwerk van liefde ons geloof laten blijken in daden van liefde: diaconie (cf Deus Caritas Est n. 23).

Dit jubileum vieren we juist in een jaar van barmhartigheid, afgekondigd door paus Franciscus. Het is een heilig jaar van barmhartigheid. Barmhartigheid betekent aan de ene kant dat we blijven vertrouwen op Gods liefde, vragen om vergeving voor wat niet goed is, voor wat zonde is. Dat we Hem toelaten in ons hart. Aan de andere kant betekent het dat we barmhartigheid tot opdracht van ons leven maken en laten zien in onze dienst aan de naaste, in daden van liefde, in werken van barmhartigheid. In het evangelie van Matteüs hoofdstuk 25 zet Jezus dat voor ons bij elkaar: Ik had dorst en je hebt Me te drinken gegeven, Ik had honger en je hebt Me te eten gegeten. Ik was naakt, Ik was dakloos en eenzaam. Heb jij je over Mij ontfermd? Jezus zet de mensen in nood niet op zichzelf, maar Hij identificeert zich ermee: je hebt Mij geholpen als je een mens in nood tegemoet treedt (cf Mt. 25, 40).

Het bisdom en de hele Kerk karakteriseren als netwerk van liefde is niet een recente uitvinding van de eerste bisschop Mgr. Jansen, maar beantwoordt aan de opdracht van Christus zelf aan zijn Kerk. En vele heiligen zijn ons op die weg met deze roeping voorgegaan. De heilige Laurentius was een diaken uit de

derde eeuw in Rome (225-258), die de mensen steunde waar hij kon. En toen de keizer alle schatten van de Kerk wilde innemen, en dat waren toen nog niet eens kerkgebouwen want die hadden de christenen nog niet, meldde Laurentius zich niet met de rijkdommen, maar met de mensen die het moeilijk hadden. En hij zei: 'Zie hier de schatten van de Kerk.' Bij die schatten gaat het dus niet om de bankrekening of om de waskaarsen waar de keizer zo dol op was, maar om mensen, die beeld van God zijn. Jezus die ons naar het hart kijkt, vraagt ook ons om naar het hart van mensen te zien. Zo blijven we Laurentius vereren en zijn getuigenis gedenken.

En wat dacht u van de heilige Elisabeth (1207-1231) die erop uittrok om mensen brood te geven en om de zieken te helpen. Ze was van adel en werd geacht dat niet te doen, maar ze ging weg uit haar burcht en hielp de mensen in nood. En zo was zij een gelaat van Gods barmhartigheid. En denk aan de zalige moeder Teresa (1910-1997), van wie een beeld hier in de kerk staat. Zij zag mensen die omvielen van ellende en in de goot lagen, ze zag hen naar het hart. En ook in onze stad Rotterdam mogen we zusters van moeder Teresa hebben die de barmhartigheid waarmaken in onze dagen.

Een netwerk van liefde en bouwen aan een beschaving van liefde. Wat zouden we nog meer kunnen doen in liefde en barmhartigheid? Het is een goed moment, zestig jaar bisdom, om ons af te vragen: is het getuigenis van Christus, is zijn liefde voldoende in ons hart neergedaald? En dan moeten we zeggen, en dan antwoord ik gemakshalve voor ons allemaal: dat zou beter kunnen. We hebben barmhartigheid nodig en mogen de barmhartige liefde van God doorgeven. We mogen in deze stad en elders bijdragen aan een beschaving van liefde, bijdragen aan een gemeenschap die opbouwt in plaats van afbreekt. Het is duidelijk dat het Rijk van God en ook een bisdom niet op de landkaart te vinden zijn, want het begint in de harten van de mensen.

Ik bid dat we dit jubileum vandaag vieren in het besef dat Gods barmhartigheid ons begeleidt en mogen we zijn opdracht aanvaarden van bekommernis, ontferming en barmhartigheid. Daar hebben we onze handen aan vol, maar dat kan pas als ons hart ervan vervuld is. Amen.